

Wykładnia w prawie gospodarczym

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	XVII
Bibliografia	XXIII
Wprowadzenie	LIX
Rozdział I. Zagadnienia wstępne	1
§ 1. Prawo publiczne a prawo prywatne w systematyce prawa gospodarczego	1
§ 2. Przedmiot publicznego oraz prywatnego prawa gospodarczego	4
§ 3. Filozofia prawa i dylematy interpretacyjne	8
I. Uwagi ogólne	8
II. Hermeneutyczna koncepcja interpretacji	13
III. Model interpretacji otwartej oraz zamkniętej	21
IV. Aksjologia w prawie gospodarczym	26
1. Aksjologia prawa	26
2. Rozumienie wartości	27
3. Wartości-cele	32
4. System wartości oraz hierarchia wartości	34
§ 4. Wykładnia w prawie gospodarczym a typy stosowania prawa	35
§ 5. Prawo a moralność w gospodarce	38
I. Uwagi ogólne	38
II. Rozważania nad moralnością	39
III. Relacje pomiędzy prawem a moralnością	44
1. Uwagi ogólne	44
2. Relacje systemowe	45
3. Relacje treściowe	45
IV. Moralność a działalność gospodarcza	47
Rozdział II. Zasady prawa gospodarczego	51
§ 1. Uwagi ogólne	51
§ 2. Rozumienie zasad prawnych i ich typologia	52
I. Wstęp	52
II. Zasady dyrektywne i opisowe	53
III. Zasady konstytucyjne i pozakonstytucyjne	54
IV. Zasady abstrakcyjne (postulaty) i konkretne (normy)	57
V. Zasady systemu prawa a zasady części systemu prawa	57

VI. Zasady naczelné i zasady pomocnicze	58
VII. Zasady tworzenia prawa a zasady stosowania prawa	58
VIII. Zasady ustrojowe, proceduralne i materialne	59
IX. Zasady ogólne i zasady szczegółowe	59
X. Podsumowanie	59
§ 3. Zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej	60
I. Zasada demokratycznego państwa prawnego w ujęciu krajowym	60
II. Zasada państwa prawnego w ujęciu unijnym	64
III. Sprawiedliwość społeczna	66
§ 4. Zasada praworządności	68
§ 5. Zasada społecznej gospodarki rynkowej	71
I. Uwagi ogólne	71
II. Ujęcie konstytucyjne społecznej gospodarki rynkowej	74
III. Zasada społecznej gospodarki rynkowej w ujęciu unijnym	78
§ 6. Zasada wolności działalności gospodarczej	79
I. Uwagi ogólne	79
II. Treść zasady wolności działalności gospodarczej	81
III. Ograniczenia wolności działalności gospodarczej	82
IV. Podsumowanie	87
§ 7. Zasada proporcjonalności	88
I. Uwagi ogólne	88
II. Zasada proporcjonalności w ujęciu krajowym	88
III. Zasada proporcjonalności w ujęciu unijnym	90
§ 8. Zasada ochrony własności	93
I. Ochrona własności w aspekcie krajowym	93
II. Unijna zasada neutralności traktatowej względem prawa własności	99
§ 9. Zasada przestrzegania reguł uczciwej konkurencji i dobrych obyczajów w działalności gospodarczej	100
§ 10. Zasada ochrony konsumentów	104
I. Ujęcie konstytucyjne	104
II. Zasada ochrony konsumentów w aspekcie unijnym	106
§ 11. Zasada równości a działalność gospodarcza	108
I. Uwagi ogólne	108
II. Zasada równości podmiotów gospodarczych	113
§ 12. Zasada udziału samorządu gospodarczego oraz zawodowego w gospodarce	114
§ 13. Zasada zrównoważonego rozwoju	118
§ 14. Zasada pomocniczości	121

Spis treści

I. Zasada pomocniczości w ujęciu krajowym	121
II. Zasada pomocniczości w aspekcie unijnym	124
§ 15. Zasada rejestracji przedsiębiorców	125
§ 16. Dalsze zasady prawa gospodarczego wynikające z prawa unijnego ..	128
I. Europeizacja prawa i jej wpływ na wykładnię przepisów	128
II. Dalsze zasady ogólne prawa unijnego	130
1. Uwagi wprowadzające	130
2. Zasada pierwszeństwa prawa unijnego przed prawem państw członkowskich	132
3. Zasada bezpośredniego skutku prawa unijnego	134
4. Zasada efektywności prawa unijnego	138
III. Zasady szczegółowe o znaczeniu dla gospodarki w prawie unijnym	140
1. Zasada otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją	140
2. Zasada rynku wewnętrznego	142
A. Uwagi ogólne	142
B. Swoboda przepływu towarów	147
C. Swoboda przepływu osób	150
D. Swoboda świadczenia usług	150
E. Swoboda świadczenia usług a swoboda przedsiębiorczości i swoboda przepływu pracowników	154
F. Swoboda przepływu kapitału	158
3. Zasada świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym	159
4. Zasada niedyskryminacji	166
5. Zasada zrównoważonego wzrostu gospodarczego	167
6. Zasada pewności prawnej (zaufania) i ochrony prawnie uzasadnionych oczekiwań	168
IV. Ograniczenia swobód w prawie i orzecznictwie unijnym	170
V. Podsumowanie	174
§ 17. Zasady postępowania według ustawy – Prawo przedsiębiorców	175
I. Uwagi ogólne	175
II. Zasada „co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone”	176
III. Zasada poszanowania słusznych interesów innych przedsiębiorców i konsumentów	181
IV. Zasada poszanowania oraz ochrony praw i wolności człowieka	185
V. Zasada zaufania do przedsiębiorcy	188

VI. Zasada rozstrzygnięcia wątpliwości faktycznych na korzyść przedsiębiorcy	190
VII. Zasada przyjaznej interpretacji przepisów	194
VIII. Zasada pogłębiania zaufania przedsiębiorców do władzy publicznej	200
IX. Zasada pewności prawa w procesie jego stosowania	204
§ 18. Zasady gospodarczego prawa środowiska	207
I. Uwagi ogólne	207
II. Uregulowania krajowe	208
III. Uregulowania unijne	212
IV. Podsumowanie	215
§ 19. Wybrane zasady szczegółowe prawa gospodarczego prywatnego	216
I. Swoboda umów a wolność działalności gospodarczej	216
1. Uwagi ogólne	216
2. Obowiązek kontraktowania a swoboda zawierania umów	219
II. Zasada profesjonalizmu	220
III. Zasada ochrony bezpieczeństwa obrotu	222
IV. Zasada ponoszenia ryzyka gospodarczego	225
V. Zasady wynikające z Konwencji o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów	227
Rozdział III. Poszczególne rodzaje wykładni a orzecznictwo sądowe w sprawach przedsiębiorców	229
§ 1. Uwagi wstępne. Klasyfikacja wykładni	229
§ 2. Założenie racjonalności prawodawcy	232
§ 3. Wykładnia językowa i jej rola w sprawach z zakresu działalności gospodarczej	239
I. Jednoznaczność, wieloznaczność i nieostrość w języku	239
II. Zasada pierwszeństwa wykładni językowej i pomocniczość wykładni systemowej oraz funkcjonalnej	243
III. Dyrektywa języka potocznego	246
1. Uwagi ogólne	246
2. Opinie językoznawców jako podstawa ustaleń znaczenia potocznego	248
3. Intuicja językowa w procesie wykładni	249
4. Słowniki jako narzędzia interpretacyjne	250
IV. Dyrektywa języka prawnego	252
V. Dyrektywa języka prawniczego	253
VI. Dyrektywa języka specjalistycznego	255
VII. Wykładnia językowa kategorii matematycznych	255
VIII. Zakaz wykładni synonimicznej i dyrektywa konsekwencji terminologicznej	256

IX. Zakaz wykładni <i>per non est</i>	257
X. Zasada <i>expressio unius</i>	258
XI. Zasada <i>eiusdem generis</i>	258
XII. Kolejność stosowania dyrektyw wykładni językowej i pozajęzykowej	259
XIII. Dyrektywy odstępstw od sensu językowego przepisu	260
XIV. Zasada <i>clara non sunt interpretanda</i> – kontrowersje doktrynalne i orzecznicze	265
1. Uwagi wstępne	265
2. Zasada <i>clara non sunt interpretanda</i> w orzecznictwie sądowoadministracyjnym	267
XV. Podsumowanie	269
§ 4. Wykładnia systemowa	271
I. Uwagi ogólne	271
II. Wykładnia systemowo-strukturalna a wykładnia systemowo- aksjologiczna	272
III. Prawo gospodarcze publiczne oraz prywatne a reguły systemowe	273
IV. Wykładnia systemowa a podział gałęziowy systemu prawnego	274
V. Zakaz wykładni przepisów prowadzącej do sprzeczności poziomej i pionowej	277
VI. Wykładnia systemowa a zasady prawa	278
VII. Zakaz wykładni prowadzącej do luk	278
§ 5. Wykładnia funkcjonalna i celowościowa – ich znaczenie w sprawach gospodarczych	280
I. Zagadnienia wstępne	280
II. Wykładnia funkcjonalna	281
1. Uwagi ogólne	281
2. Wykładnia funkcjonalna w kontekście funkcji prawa	283
3. Wykładnia funkcjonalna a moralność, zasady sprawiedliwości i słuszności	284
4. Wykładnia funkcjonalna a oceny i reguły społeczne	287
5. Wykładnia statyczna i dynamiczna	287
6. Wykładnia historyczna, subiektywna i obiektywna	288
III. Wykładnia celowościowa	292
1. Uwagi ogólne	292
2. Problem odtwarzania wartości i celów z tekstu prawnego .	295
3. Wykładnia celowościowa a prawo Unii Europejskiej	303
§ 6. Wykładnia <i>secundum, contra</i> i <i>praeter legem</i>	305
§ 7. Podsumowanie	308

Rozdział IV. Zakres wykładni	311
§ 1. Wykładnia literalna i jej zastosowanie w prawie gospodarczym	311
I. Uwagi ogólne	311
II. Rozumienie „znaczenia literalnego”	312
III. Znaczenie literalne a intencje prawodawcy	313
IV. Wykładnia literalna przepisów wprowadzających ograniczenia praw i wolności	314
V. Wykładnia literalna a prawo daninowe w działalności gospodarczej	316
VI. Wykładnia literalna przepisów kompetencyjnych do wydawania rozporządzeń w procesie kontroli sądowej	317
VII. Wykładnia literalna przepisów kompetencyjnych do wydawania aktów prawa miejscowego	318
VIII. Wykładnia literalna przepisów nakładających sankcje administracyjne	320
IX. Wykładnia literalna definicji legalnych	321
1. O definiowaniu i definicjach ogólnie	321
2. Dyrektywy wykładni definicji legalnych	323
X. Wykładnia literalna a zasada niedziałania prawa wstecz (<i>lex retro non agit</i>)	326
1. Uwagi ogólne	326
2. Zasada niedziałania prawa wstecz w orzecznictwie sądowoadministracyjnym	328
3. Nakaz ścisłej wykładni przepisów intertemporalnych	331
XI. Wykładnia literalna w orzecznictwie unijnym	332
§ 2. Wykładnia rozszerzająca i jej zastosowanie w prawie gospodarczym	334
I. Uwagi ogólne	334
II. Dyrektywy i zakazy wykładni rozszerzającej	335
§ 3. Wykładnia zwązająca (<i>interpretatio restrictiva</i>)	341
Rozdział V. Reguły inferencyjne oraz kolizyjne i ich zastosowanie w prawie gospodarczym	345
§ 1. Wprowadzenie. Wykładnia <i>sensu stricto</i> oraz wykładnia <i>sensu largo</i>	345
§ 2. Zasada pierwszeństwa wykładni <i>sensu stricto</i>	347
§ 3. Luki w prawie a zupełność systemu prawa	347
I. Uwagi ogólne. Rozumienie luki	347
II. Luki aksjologiczne, pozorne	349
III. Luki logiczne	350
IV. Luki rzeczywiste	351

V. Luki swoiste (realizacyjne)	351
VI. Luki ocenne i inne rodzaje luk w prawie	352
§ 4. Wnioskowania prawnicze	354
I. Zagadnienia wstępne	354
II. Wnoskowanie poprzez analogię	354
1. Uwagi ogólne	354
2. <i>Analogia legis</i>	355
3. <i>Analogia iuris</i>	361
4. <i>Analogia intra legem i analogia extra legem</i>	364
5. Podsumowanie	365
III. Wnoskowanie <i>a contrario</i>	366
IV. Rozumowanie <i>a fortiori</i>	372
V. Wnoskowanie „z celu na środki”	376
§ 5. Reguły kolizyjne	380
I. Wprowadzenie	380
II. Reguła hierarchiczna <i>lex superior derogat legi inferiori</i>	382
III. Reguła chronologiczna <i>lex posterior derogat legi priori</i>	385
IV. Reguła merytoryczna <i>lex specialis derogat legi generali</i>	388
V. Reguła aksjologiczna a wątpliwości co do potrzeby jej wyodrębniania jako reguły kolizyjnej	392
VI. Zbieg reguł kolizyjnych i wyjątki od ich stosowania	394
§ 6. Podsumowanie	397
Rozdział VI. Wykładnia w aspekcie konstytucyjnym i jej znaczenie w sprawach gospodarczych	399
§ 1. Wstęp	399
§ 2. Aksjologiczne aspekty Konstytucji	399
§ 3. Konflikty wartości	401
§ 4. Wykładnia autonomiczna pojęć konstytucyjnych	403
§ 5. Nakaz uwzględniania hierarchii aktów normatywnych	408
§ 6. Zasada wykładni ustaw w zgodzie z Konstytucją	410
§ 7. Prawo unijne a Konstytucja RP w procesie wykładni	412
§ 8. Bezpośrednie stosowanie Konstytucji przez sądy	416
§ 9. Podległość sędziów Konstytucji oraz ustawom w procesie wykładni przepisów	418
I. Zasada niezawisłości sędziowskiej a wykładnia przepisów	418
II. Dyskrecjonalność sędziowska jako przejaw niezawisłości	420
III. Podległość sędziów Konstytucji i ustawom w przypadkach wątpliwych	422
§ 10. Domniemanie zgodności przepisów z Konstytucją	430
I. Uwagi ogólne	430

II. Stosowanie niekonstytucyjnego przepisu w okresie odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny utraty jego mocy obowiązującej	431
§ 11. Wykładnia <i>in dubio pro libertate</i>	436
§ 12. Orzeczenia interpretacyjne Trybunału Konstytucyjnego – kontrowersje	438
Rozdział VII. Zagadnienia szczegółowe dotyczące wykładni w sprawach z udziałem przedsiębiorców	443
§ 1. Jednolitość wykładni przepisów w świetle Prawa przedsiębiorców ..	443
I. Uwagi ogólne	443
II. Objasnienia prawne	443
III. Interpretacje indywidualne według Prawa przedsiębiorców	445
IV. Utrwalona praktyka interpretacyjna	459
§ 2. Odpowiednie stosowanie przepisów jako forma odesłania	461
I. Uwagi ogólne	461
II. Ujęcie odesłań według Zasad techniki prawodawczej	461
III. Ujęcie doktrynalne i orzecznicze	463
§ 3. Wykładnia tożsamyh zwrotów normatywnych w różnych aktach prawnych	468
I. Uwagi wstępne	468
II. Stosowanie definicji legalnych w procesie wykładni przepisów innych aktów prawnych	468
III. Pojęcie trwałego związania z gruntem w Prawie budowlanym oraz w Kodeksie cywilnym	470
IV. Rozumienie „remontu” na gruncie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz Prawa budowlanego	473
V. Problem różnego rozumienia tożsamyh zwrotów w różnych gałęziach prawa	478
§ 4. Wykładnia przepisów w świetle Kodeksu postępowania administracyjnego	479
§ 5. Uznanie administracyjne a proces wykładni	484
I. Uwagi wstępne	484
II. Uznanie administracyjne w orzecznictwie sądów administracyjnych	488
III. Uznanie w orzecznictwie unijnym	490
§ 6. Domniemania w procesie wykładni i ich znaczenie dla przedsiębiorców	493
I. Uwagi ogólne	493
II. Domniemania prawne oraz faktyczne	494
III. Domniemania w przepisach materialnoprawnych	497

IV. Domniemania w postępowaniu administracyjnym oraz sądownoadministracyjnym w sprawach przedsiębiorców	499
§ 7. Argumenty w procesie wykładni przepisów i ich znaczenie w obrocie gospodarczym. Zagadnienia szczegółowe	505
I. Uwagi ogólne	505
II. Argumentacja z konsekwencji	506
III. <i>Argumentum ad absurdum</i>	506
IV. Argument ze zdrowego rozsądku (<i>argumentum ad iudicium</i>) .	508
V. Argument ze spójności (<i>argumentum a cohaerentia</i>)	509
VI. Argument z zupełności (<i>argumentum a completudine</i>)	509
VII. Argument poprzez przykład (<i>argumentum ad exemplis, ab exemplo</i>)	510
VIII. Argument z autorytetu (<i>argumentum ad verecundiam</i>)	510
IX. Argument z linii orzeczniczej	513
§ 8. Zagadnienia międzyczasowe wykładni w sprawach gospodarczych .	517
I. Zmiany systemu prawa a zmiany w systemie i otoczeniu prawa	517
II. Nowelizacja przepisów i jej wpływ na wykładnię	519
1. Uwagi ogólne	519
2. Problem przywrócenia mocy obowiązującej przepisu prawnego wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego	519
III. Zasada <i>tempus regit actum</i>	522
1. Uwagi ogólne	522
2. Przełamanie zasady <i>tempus regit actum</i>	524
IV. Koncepcja tzw. przedłużonego działania (obowiązywania) uchylonego przepisu prawa	526
V. Problem tzw. prawotwórczej i nieprawotwórczej zmiany tekstu prawnego w sprawach gospodarczych	527
1. Uwagi ogólne	527
2. Przypadki prawotwórczej i nieprawotwórczej zmiany tekstu prawnego. Wybór z orzecznictwa	528
§ 9. Wadliwa wykładnia w procesie stosowania prawa i jej wpływ na obrót gospodarczy	531
I. Uwagi ogólne	531
II. Wykładnia dokonywana przez organ administracyjny prowadząca do obejścia prawa	533
III. Błędna wykładnia z powodu wadliwej publikacji tekstów prawnych w elektronicznych systemach informacji prawnej ...	536
IV. Wadliwości procesu wykładni związane z niekompletnością orzecznictwa w bazach danych	537

V. Wadliwości procesu wykładni związane z nieaktualnością danych zawartych w elektronicznych bazach danych	539
VI. Manipulacja w procesie wykładni prowadząca do osiągnięcia określonego z góry rezultatu wykładni	539
VII. Błędna wykładnia a przesłanka „rażącego naruszenia prawa” w postępowaniach administracyjnych z udziałem przedsiębiorców	540
VIII. Błędna wykładnia w rozumieniu art. 174 pkt 1 PostAdmU	543
§ 10. Podsumowanie	547
Rozdział VIII. Wykładnia generalnych klauzul odsyłających w prawie gospodarczym	551
§ 1. Uwagi ogólne	551
§ 2. Odesłania w prawoznawstwie a klauzule generalne	552
§ 3. Miejsce klauzuli odsyłającej w akcie prawnym i jego znaczenie	555
§ 4. Określoność przepisów prawnych jako wymóg demokratycznego państwa prawnego a generalne klauzule odsyłające	558
§ 5. Rola reguł językowych i pozajęzykowych w wykładni klauzul odsyłających	560
§ 6. Klauzula odsyłająca dobrych obyczajów i klauzule podobne w prawie gospodarczym	562
I. Źródła historyczne i społeczne klauzuli dobrych obyczajów	562
II. Pojmowanie obyczajów w naukach społecznych	566
III. Dobre obyczaje a dobre praktyki	583
§ 7. Generalna klauzula odsyłająca „interesu publicznego” oraz klauzule podobne	588
I. Zagadnienia wprowadzające	588
II. Klauzule interesu publicznego oraz interesu społecznego	589
III. Specyficzne traktowanie interesu publicznego w zakresie inwestycji drogowych	594
IV. Interes publiczny a interes powszechny	596
V. „Nadrzędny interes publiczny” oraz „ważny interes publiczny” i ich znaczenie w sprawach gospodarczych	598
VI. Klauzule odsyłające i wzorce umowne a ochrona konkurencji i praw konsumentów	603
1. Ewolucja rozumienia klauzuli interesu publicznego na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów	603
2. Definicje zbiorowych interesów konsumentów	606
3. Niedozwolone postanowienia wzorców umów. Klauzule generalne w art. 385 ¹ § 1 KC	610

Rozdział IX. Wykładnia przepisów w sprawach gospodarczych	
w perspektywie unijnej	615
§ 1. Wprowadzenie	615
§ 2. Rola sędziego krajowego w europejskim systemie wymiaru sprawiedliwości	617
§ 3. Wykładnia autonomiczna prawa unijnego	620
§ 4. Doktryna <i>acte clair</i> z perspektywy teoretycznej i orzeczniczej	624
§ 5. Wykładnia prounijna	628
§ 6. Wykładnia przepisów unijnych uwzględniająca różnice wersji językowych aktu prawnego	635
§ 7. Preambuła unijnego aktu prawnego a proces wykładni	637
§ 8. Wykładnia generalnych klauzul odsyłających w perspektywie unijnej. Wybrane zagadnienia konsumenckie	639
§ 9. Wykładnia dokonywana przez organy administracji gospodarczej w świetle prawa unijnego	647
I. Uwagi ogólne	647
II. Prawo do tzw. dobrej administracji w prawie unijnym	647
III. Stosowanie prawa unijnego w działalności organów administracyjnych. Zarys	650
IV. Wykładnia i stosowanie prawa krajowego oraz unijnego przez organy administracyjne w zakresie unikania podwójnego karania	651
1. Uwagi ogólne	651
2. Zasada <i>ne bis in idem</i> w prawie krajowym i międzynarodowym	651
3. Sankcje administracyjne w świetle aktów Komitetu Ministrów Rady Europy	652
4. Problem unikania podwójnego karania za uczestnictwo w zmovach przetargowych	654
§ 10. Wykładnia zwrotów niedookreślonych w dyrektywie (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii i jej wpływ na sferę gospodarczą	656
§ 11. Wzruszenie ostatecznej decyzji administracyjnej w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE wydanego po dacie decyzji oraz jego wpływ na wykładnię przepisów	660
§ 12. Tak zwana wykładnia „zgodna”. Podsumowanie	664
Zakończenie	669
Indeks rzeczowy	677

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl